

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata vt
Sacramento, & vt sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-vnctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De materia remota Sacramenti pœnitentiæ. 6

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

necessariam non esse, vti docuit S. Thom. 3. part. qu. 84. art. 3. Valq. *ibi*, dub. 4. Suar. *disp.* 19. *sect.* 1. n. 18. Coninch. *disp.* 4. *dub.* 3. n. 30. Bonac. *disp.* 5. de *Sacram. quest.* 4. *punct.* 1. n. 2. quia non est necesse, Sacerdotem exprinere, se operari nomine Dei, & autoritate Christi, aliàs in omnibus Sacramentis id necessarium foret. Neque est simile de Baptismo, in cuius institutione expressit Christus Trinitatis inuocationem, quam reliquis Sacramentis non adiunxit. Quinimo existimat Bonac. non esse improbabile, omissionem Trinitatis solam culpam venialem per se attingere, secluso scandalo, & contemptum docent Valent. *loco citato disp.* 7. q. 1. *punct.* 3. Tum quia ea inuocatio est ritus ab Ecclesia præscriptus. Tum quia est aliqua dubium, an necessariò requiratur.

4. Prædictis verbis mutatio essentialis contingit, si non imperatiuo modo, & iudiciali; sed deprecatiuo proferatur, vt si diceret; Absoluat te Christus; quia vt ex Trident. *sess.* 14. c. 2. & 5. constat, hoc Sacramentum per modum iudicii administratur, in cuius administratione Iudex non deprecando, sed imperando procedere debet; & ita cum S. Thom. *qu. 84. art. 3.* docent Valq. *ibi*, dub. 3. Suar. *disp.* 19. *sect.* 1. n. 24. Bonac. *disp.* 5. de *Sacram. qu. 4. part. 2. n. 8.*

5. Sed non caret difficultate, quem sensum prædicta verba, Absoluo te à peccatis, habere possint. Non enim possunt significare peccatorum remissionem quoad culpam, cum sæpe hoc sacramentum, vel contritione charitate formata, vel alio Sacramento Pœnitentiæ antecedenter suscepto inueniat peccata remissa. Forma verò sacramenti semper eandem significationem retinere debet. Neque item significare possunt, vt placuit Caietano, *tom. 1. opuse. tract. 5. quest. 4. ad. 2.* absolutionem peccatorum quoad reatum reliquias, & pessimam inclinationem. Tum quia hæc non sunt propria peccata. Tum quia hæc sæpe non remanent culpa remissa. Neque item quoad pœnã peccatis debitam; quia si de æterna pœna loquamur, remissa culpa remittitur; si de temporalis, non est sacramentum per se pro pœnã temporalis remissione institutum; & præcipue quia sæpe omnis pœna tam æterna, quam temporalis omnino virtute contritionis charitate formata, vel eo Sacramento alia vice recepto remissa est. Neque item significare possunt, vt placet Suar. *disp.* 19. *sect.* 2. *nu.* 15. gratiam ex se remissionem peccati; quia hæc effectus est cuiuslibet sacramenti, & non tam absolutione, quam absolutione & confessione significatur. Præterea absolutio id directè significat, ad quod immediatè tendit; tendit autem primo & per se ad delendam culpam; secundario ad gratiam, ex eo quod culpa absque gratia deleri non possit. Ergo absolutio non gratiam per se & immediatè significat, sed peccati remissionem. Denique neque prædicta verba significare possunt, vt placuit D. Thom. *quest.* 84. *art.* 3. *ad. 5.* ipsi summe sacramentum absolutionis; existimat namque D. Thom. *Ego te absoluo*, præstare hunc sensum: Ego tibi sacramentum absolutionis impendo, quia si hoc verum esset, absolutio seipsum significaret.

6. Dicendum nihilominus est, sensum prædictorum verborum, Absoluo te à peccatis, esse veram à peccatis absolutionem: etenim cum peccata peccantem ligent, tum vinculo & reatu culpæ reatu pœnæ æternæ, vel temporalis, tum peccatorum reliquis, tum obligatione ea peccata iudicio confessionis subiciendi, tum improportione suscipiendi gratiam, aliaque beneficia abundantiora, quæ spectata rei natura conuenientius erat communicari ei, qui nunquam peccatum commisit, quam committenti; virtute absolutionis absoluitur pœnitens ab aliquo ex prædictis vinculis. Cum autem prædicta vincula à peccatis oriuntur, absolutis vinculis peccata absoluntur: sicuti absolutus ab obligatione voti, quæ ex voto nascitur, voto est absolutus. Absolutus ergo à peccatis non determinat vinculum, à quo pœnitentem absoluit, cum ad omnia vincula, quibus peccator teneatur, se extendat. Neque inde villo modo sit, peccatorem ita manere posse absolutum, vt amplius absolui non possit: nam esto maneat plene & perfectè absolutus à reatu culpæ & pœnæ, peccati-que reliquis, & obligatione peccatum clauibus subiciendi, nunquam tamen manere potest integrè & plene absolutus ab improportione & indignitate, quam ratione commissæ culpæ contraxit abundantiora dona & beneficia diuina recipiendi. Hæc enim improportio, & indignitas gratia per sacramentum Pœnitentiæ communicata minui quidem potest non in se, sed extrinsecè; tolli autem integrè nequit; quia nunquam fieri potest peccatum commissum non esse. Atque ita explicat sensum prædictorum verborum Aegid. de Coninch. *disp.* 4. de *pœn. dub.* 8. *per totum.* Paul. Layman. *l. 5. sum. tract. 6. c. 3. assert. 5. n. 8.*

7. Quoad modum vero proferendi prædicta verba absolutionis, fuit olim opinio Paludan. in 4. *disp.* 17. q. 2. *vers.* Tertia definitio. Petr. de Soto. *lect.* 11. de *confess.* §. Tertium. Ioan. Med. *Cod. de pœn. it. tractat. 2. quest.* 15. §. Quartum dictum. affirmantium, honesta causa intercedente in absentem validè, & licitè proferri posse, idque tanquam probabile docuit Antonia. 3. *part. tit.* 17. *cap.* 11. & *cap.* 21. §. 3. quem sequitur est

Syluest. *verbo. Confessor. 3. num.* 1. Fumus *verbo. Confessio. numer.* 23. Mori sunt plures Doctores argumento aliarum sententiarum, quæ non indigent reum habere presentem. Sed iam de hac re dubitare non licet, siquidem Clemens V 111. in motu quodam proprio edito 19. Iulij, anno 1601. condemnauit hanc propositionem, *licere per litteras, seu internumcium Confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere.* ad minus vt falsam, temerariam, & scandalosam, sub pœnæque excommunicationis prohibuit, ne quis eam vt probabilem publicè, aut priuatim doceat, aut defendat, aut ea in praxi vtatur. Et licet alicui videri posset, spectato prædictæ definitionis rigore, æque confessionem per litteras, & internumcium in absentia, ac absolutionem condemnari: quinimò non condemnari absolutionem in absentia, si confessio in presentia facta est: siquidem propositio copulatiua, quæ ibi fuit condemnata, existentiam copulatiue vitæque propositione expostulat: nihilominus quia controuersia nõ de confessione, sed absolutione erat, idè definitio credi debet absolutionem in absentia specialiter condemnasse, præcipue cum in absolutione specialis ratio sit præsentiam expostulans. Non enim concedi potest absque verborum prolatione, vt ex Trident. & Florent. *suprà* notauimus. Probatio autem verborum, seu locutio inter homines presentiam exigit. Item, proferri non potest absque signo illo demonstratio, *te*, quod nullatenus verificari potest circa absentem: hæc enim de causa in consecratione Eucharistiæ debet sacerdos panem & vinum præsentem habere, quia necessariò consecrat illo signo demonstratiuo, *hoc*. Cum ergo signum demonstratiuum, *te*, sit in absolutione ex Trident. definitione requisitum, efficitur sanè præsentiam expostulari, æque enim vtrumque signum ad sui veritatem exigit præsentiam signati. Vide Suar. *disp.* 19. *sect.* 3.

8. Hinc fit, non damnari à Clement. V 111. vsum satis in Ecclesia vsitatum absoluedi in presentia morituum, qui absente Sacerdote signa contritionis exhibuit, confessionemque postulauit, de qua generali confessione Sacerdoti, tum testibus, tum scriptura constat: quia solum absolutionem in absentia, non confessionem Clemens videtur damnaſſe. Quòd si vtrumque damnauit, affirmare possemus illam confessionem in absentia factam moraliter tempore absolutionis in presentia repeti mediis testibus, vel scriptura, quibus Sacerdoti manifestatur pœnitentem postulasse absolutionem, sicuti notarunt Suar. *disp.* 21. *sect.* 4. *num.* 8. & *disp.* 23. *sect.* 1. *nu.* 12. Valq. *quest.* 91. *artic.* 1. *dub.* 1. Paulus Layman. *lib. 5. summ. tract. 6. cap. 3. in fine.*

9. Præterea prædicta verba absolutionis proferri debent absolute, non conditionate; quia hic est vſus, & praxis Ecclesiæ, idè quæ absolutioni tenetur Sacerdos præmittere pœnitentis notitiam; quem si ritè dispositum inueniat, absoluit, si minus absolutionem denegat. Sed, quia sæpe contingit, post diligentem excussionem Sacerdotem dubium esse, an pœnitens ritè dispositus sit absolutioni recipiende, vt in casu proximè dicto videri potest, non est illicitum, sed potius conueniens, absolutionem concedere sub conditione de presentia, mente saltem retenta, nempe, *si ritè es dispositus, te absoluo.* Quia per hanc conditionis appositionem, nec pœnitenti damnum irrogatur, cum non impediatur sacramenti effectus, si ad illum suscipiendum dispositus sit: necque vlla sacramentum fiat iniuria; quinimò eius reuerentiæ Sacerdos prospicit, nolens eius formam vanè & inutiliter proferre. Acque ita sustinet Valq. aliis relatis. *de pœn. quest.* 84. *artic.* 1. *dub.* 5. Illud verò est certum & communi doctorum autoritate firmatum, sub conditione de futuro nunquam absolutionem sacramentalem proferri posse, quia eo casu non possit operari absolutio, quando est, seu proferatur; sed quando conditio apponitur. Quod est contra sacramenti naturam necessariò expostulantis operationem, & effectum tempore, quo existit.

PUNCTVM VI.

De materia remota Sacramenti pœnitentiæ.

1. Peccata actualia sunt materia remota.
2. Susceptio indebita Baptismi materia est pœnitentiæ.
3. Peccata mortalia sunt materia necessaria.
4. Venialia sufficientes.
5. Idem est de mortalibus confessis.
6. Peccatum sub dubio veniale, vel sub dubio an sit commissum per se sumptum, non est materia.

1. **I**N hoc sacramento, sicut in reliquis, est materia remota & proxima.

Materia remota, eicquam abolendam contritio, confessio & absolutio versatur, sunt peccata actualia post Baptismum commissis, vt definitur à Concilio Tridentino *sess.* 14. *cap.* 2. *cap. 1.* & tradit D. Th. ab omnibus receptus, *q.* 84. *art.* 2. Dixi, actualia: quia originale nõ est materia: quippe de illo, vt aliena volun

voluntate commissio te aculare non potes. Dixi, post Baptismum: quia pro peccatis ante Baptismum non Penitentia, sed Baptismus est iustificans. Etenim Penitentia, (vt inquit Trident. sess. 14. cap. 2.) administratur per modum iudicii, quod necessarium in subditis, & circa crimina, quae durante subiectione commissis sunt, exerceri debet, ac Proinde veritari non potest circa crimina ante Baptismum. Quod si dicas, aliquando contingere recipienti Baptismum non remitti peccatum originale, neque actuale, quia debita dispositione gratiae recipienda caruit: postmodum vero contritione, vel sacramenti Penitentiae susceptione iustificari. Ergo Penitentia peccata ante Baptismum commissa remittit. Respondeo, illam remissionem esse per accidens, quatenus ad infusionem gratiae virtute Penitentiae communicatae omnia peccata remittuntur: sed non per se, siquidem ea peccata ante Baptismum commissa Penitentiae iudicio subici non possunt. Adde, peccata ante Baptismum commissa virtute Baptismi male suscepti, sublato obice, remitti: Baptismus namque caruit effectu ob iniquam susipientis dispositionem, qua per sacramentum Penitentiae sublata, Baptismus in acceptatione diuina persistens effectum gratiae communicat, & peccata ante Baptismum commissa remittit.

2. Sed, quid de peccato, quod indebitè suscipiendo Baptismum committitur? Respondeo, materia esse Penitentiae: quia elto non sit Baptismo posterior tempore: esse tamen posteriori natura quatenus susceptio Baptismate impedimentum praestat gratiae conferendae, verumque est, tale peccatum a fidelibus, & baptizato commissum esse siquidem eo tempore, quo quis est baptizatus, illud committit. Ergo est peccatum clauibus Ecclesiae subiectum. Deinde, quia ad praedicti peccati remissionem aliquod sacramentum est per se institutum: hoc sacramentum esse non potest Baptismus: quia Baptismus non videtur posse delere peccatum, quod in ipso committitur. Restat ergo, vt sit Penitentia. Ergo sacramenti Penitentiae materia est. Atque sustinet eum D. Thom. 3. part. qu. 69. artic. 10. Henric. de Baptismo, cap. 27. nu. 2. Suar. disp. 28. sect. 4. concl. 4. Valq. 3. part. tom. 2. disp. 159. cap. 3. nu. 22.

3. Ex peccatis post Baptismum commissis alia sunt mortalia venialia certa: alia sub dubio, an sint venialia, vel an sint commissa. Peccata mortalia non solum sunt materia Penitentiae, sed, sunt necessarii materia, ita vt ex necessitate huic sacramento subici debeant, vt remittantur, sicuti definiuit Trident. sess. 14. cap. 5. & can. 7.

4. Peccata vero venialia materia sunt sufficiens, quia, vt ibidem tradit Concil. circa ea tantum sacramentum Penitentiae veritari potest, tamen non necessarii clauibus Ecclesiae subiciantur, quippe aliis viis remitti possunt.

5. Idem est dicendum de peccatis mortalibus ritè confessis, esse quidem materiam sufficientem: sed non necessariam, sicuti declarauit Benedict. XI. in Extrauag. 1. de priuilegiis. & tradit Sanctus Thomas in 4. dist. 17. qu. 3. artic. 3. qu. 3. in fine. ad 4. & dist. 18. qu. 1. art. 3. qu. 3. in fine. ad 4. Suar. disp. 18. sect. 4. Regid. de Coninch. disp. 4. dub. 3. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 3. num. 5. Et quidem quod non sint materia necessaria, constat ex eo, quod Christus non praecepit bis idem peccatum sacramento Penitentiae subicere. Quod vero sint materia sufficiens, inde probatur: quia de peccatis confessis, si venialia sint, siue mortalia, nouiter dolere potes, & accusationem instituire: ergo potes de illis nouiter absolui. Neque obstat, te iam absolutum esse: quia, vt ex praecedenti dubio constat, nunquam peccatum ita remittitur, quin amplius remitti possit, saltem quatenus est impedimentum gratiae abundantioris recipendae. Monent tamen Doctores, non passim de peccatis confessis confessionem repeti, ne contingat, absque dolore fieri: sed rationabili aliqua causa intercedente arbitrio prudentis Confessarii. Quod maxime verum habet in iis, qui scrupulis agitari solent.

6. Rursum peccatum, quod sub dubio est, an sit veniale, vel dubitas, an illud commiseris, nequit per se sumptum esse materia sacramenti ob periculum irritationis; si forte commissum non sit; vel saltem malitiam venialem non habeat. Neque obstat, (vt dicemus, peccatum mortale, quod dubitas commisisse, vel quod sub dubio mortale est; te obligatum esse fateri: quia obligaris fateri simul cum alia materia certa, si vis absolutionem tibi absolute ministrari: sin minus sub conditione tantum tibi absolute impendi potest, vt docuit Suar. disp. 18. sect. 1. num. 12. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 3. n. 1. post assert. 3.

PUNCTUM VII.

De contritione, proxima Sacramenti Penitentiae materia.

- 1. Quid sit contritio, & quomplex: & quae ad penitentiae Sacramentum requiratur.
- 2. Qualis attritio ad effectum Sacramenti requiratur.

- 3. Contritio requisita ad effectum Sacramenti, requiritur ad eius valorem ex probabiliori sententia.
- 4. Nec dolor praesumptus, nec naturalis, neque inefficax ad Sacramenti valorem sufficit.
- 5. Nunquam datur hoc Sacramentum informae.
- 6. Proponitur obiectio, & soluitur.
- 7. Plures exigunt, attritionem debere esse contritionem existimatam, vt ad gratiam obtinendam disponat.
- 8. Contrarium est probabilius, sufficere attritionem cognitam.
- 9. Soluuntur fundamenta opposita.
- 10. Dolor praedictus absolutioni praemittendus esse.
- 11. Praemittit etiam debet confessioni.
- 12. Sufficit praecessisse, nec retractatum esse.
- 13. Praequiritur dolor supernaturalis, etiam in confessione venialium. Et qualis sufficiat.
- 14. Proponitur obiectio, & soluitur.
- 15. Qualiter peccatum veniale virtute Sacramenti Penitentiae remitti possit.

1. Concilium Trident. sess. 14. cap. 4. definiens contritionem, inquit, est dolor de peccato commisso, cum proposito non peccandi de eorum: quae si charitate formetur, hominem Deo reconciliat prius, quam hoc sacramentum actu suscipiat. Intellegitur autem charitate formati, si ob offensionem Dei, quem super omnia amare, & obedire cupis, concipiat. Alia (inquit Concilium) est contritio imperfecta, id est, minus perfecta, quaeque attritio nuncupatur, orta ex inferiori motu, scilicet, ex gehennae, & poenarum metu, ex amissione gloriae, & turpitudine peccati. Quado ergo ob praedictos fines concepta est, quia charitate non formatur, sine sacramento in re suscepto perducere per se ad iustificationem peccatorum nequit; disponit tamen ad gratiam in Sacramento Penitentiae impetrandam, dispositione, inquam, vltima, & proxima: de hac enim loquebatur Concilium. Alias nihil speciale attritioni in Sacramento tribueret: siquidem extra sacramentum remore peccatorem ad iustificationem disponit, vt constat ex Trid. sess. 6. c. 6. & 7. difficiliusque homines in lege gratiae salutem obtinerent, quam in lege scripturae, si ultra attritionem cum sacramento, contritione charitate firmata indigerent, nullumque speciale beneficium fidelibus esset concessum in Sacramento penitentiae institutione, sed potius graue onus impositum: siquidem ultra contritionem penitentiae sacramentum suscipere obligarentur, ipsi quoque sacramentum penitentiae per se peccata non remitteret, sed semper virtute contritionis remissa inueniret. Sit ergo certum, attritionem esse vltimam dispositionem ad gratiam in sacramento Penitentiae suscipiendam.

2. Sed qualis attritio debeat esse ad effectum Sacramenti suscipiendum, docuit Trident. sess. 14. cap. 3. & 4. affirmans, debere esse attritionem, quae sit donum Spiritus sancti ex turpitudine peccati, vel ex metu gehennae concepta, quaeque excludat voluntatem peccandi, & peccatorem vltimo ad iustificationem in sacramento suscipiendam disponat. Non est opus hanc attritionem de omnibus peccatis sigillatim enumeratis enim de omnibus dolere potes sua generali ratione offensionis Dei, vel priuationis gloriae apprehensis, vt late probat Vasquez. qu. 86. artic. 2. dub. 7. Nauarr. cap. 1. nu. 22. Henric. cap. 27. nu. 2. Suar. disp. 4. sect. 6. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 4. assert. 3. Neque item est opus ad praedictum dolorem aliqua graduum intensio: quia essentia attritionis, vel contritionis, non ex intensioe, sed ex ipsa qualitatis natura desumitur, quae in quolibet gradu etiam remisso consistere potest, vt bene aliis relatis probant Suar. disp. 4. sect. 4. nu. 9. Henric. lib. 4. c. 27. numer. 2. Coninch. disput. 2. dub. 7. conclus. 2. Layman. cap. 4. n. 1. Neque item mora temporis ad praedictum dolorem esse requisita, cum concipi possit vnico, & eodem momento, vt colligitur ex cap. Mensuram de poenit. dist. 1.

3. An vero haec eadem attritio, quae necessaria est ad effectum sacramenti, sit necessaria ad eius valorem, non conueniunt Doctores. Nam Sotus in 4. dist. 18. qu. 3. artic. 3. Nauarr. cap. 1. num. 18. & cap. 9. nu. 10. & in cap. Fratres de poenit. dist. 5. num. 35. Bonac. disput. 5. de Sacram. qu. 3. punct. 2. num. 12. existimant, ad valorem sacramenti non veram attritionem, sed existimatam requiri. Praedictis proximi sunt Henric. lib. 4. cap. 26. num. 2. lit. D. & Bonac. supra asserentes, dolorem naturalem sufficientem esse. Largius loquuntur Canus, Areolus, Paludanus, & alij relati ab Henric. dicto libro 4. cap. 21.

Ceterum tenendum est cum communiore sententia apud Regid. disp. 4. de Poenitent. dub. 5. num. 40. Suar. disp. 20. sect. 6. num. 6. Valq. qu. 92. art. 2. dub. unico, num. 13. eandem attritionem necessariam esse ad valorem Sacramenti, quae ad eius effectum. Moueor: quia Tridentinum sess. 14. cap. 3. declarans contritionem, quae pars sacramenti Penitentiae affirmat esse dolorem & detestationem de peccato commisso cum proposito non peccandi de eorum, quem dolorem in perfectum scilicet, contritionem, & in imperfectum, scilicet attritio